

Bildande av Högstrands naturreservat i Malungs kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att bilda Högstrands naturreservat, omfattande ett skogsområde om 46,1 ha enligt bilaga 2.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel, bilaga 3. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Skäl för beslut

Områdets värden

Biologisk mångfald

Skogen i Högstrands naturreservat är till stor del av örtrik, kalkpåverkad typ och har höga biologiska värden, bl.a. påträffas kransrams och åtta arter av orkidéer samt de sällsynta lavarna skrovellav och violettgrå tagellav. Huvuddelen av området har bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. I öster ingår en del örtrik hyggesmark som med tiden bedöms kunna utvecklas till värdefull variationsrik skog. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Skyddet av skogen i Högstrands naturreservat är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Friluftslivet

Högstrand har ett värde för det rörliga friluftslivet som besöksmål, bl.a. för att beundra guckuskon på dess enda växtplats i Västerdalarna. Särskilt bland ortsbefolkningen är platsen välkänd och flitigt besökt.

Värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Området hyser habitatet ”9010 västlig taiga”, ”7230 rikkärr”, ”9050 örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ”, ”9080 lövsumpskogar av fennoskandisk typ”, ”91D0 skogbevuxen myr” samt arten guckusko *Cypripedium calceolus* enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG.

Befintlig klassning av områdets värden

Guckuskolokalen vid Högstrand är känd sedan tidigt 1800-tal. I länets naturvårdsprogram finns området upptaget i klass II – objekt av mycket högt naturvärde. Det uppmärksammades ånyo i sen tid i och med nyckelbiotopsinventeringen som klassade delar av området som nyckelbiotop.

Internationell klassning

Området är utpekad av regeringen som särskilt skyddsområde enligt 7 kap. 28 § miljöbalken för att ingå i ett sammanhängande ekologiskt nätverk av särskilda bevarandeyrömden, Natura 2000.

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken.

Regional klassning

Ett centralt område av reservatet är utpekad i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk. Områdets storlek och förhållandena i övrigt gör att bildande av naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för att långsiktigt bevara värdena.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det är ett angeläget allmänt intresse att naturskogen och den rika floran vid Högstrand bevaras. Bildandet av Högstrands naturreservat bidrar till att uppfylla de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Myllrande våtmarker".

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås.

Syfte med naturreservatet

Syftet är att

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med reservatsbildningen är att bevara skogen i Högstrand inklusive områdets växt- och djurliv i naturlig utveckling samtidigt som möjligheterna till naturvårdande skogsbruksåtgärder och eventuell naturvårdsbränning inte inskränks.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Bibehålla möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser i ett naturskogsområde med höga botaniska kvaliteter om detta ej inkräktar på huvudsyftet.

*Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skydds-
värda arter*

De livsmiljöer enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i Högstrand ska skyddas.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Området undantas från rationellt skogsbruk och annan verksamhet som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

Skötsel i enlighet med skötselplan

- Skötselåtgärder i yngre bestånd inriktade på att gynna uppkomsten av naturliga successioner.
- Iordningställande och underhåll av leder och information om områdets värden.

Reservatsföreskrifter

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning gäller följande föreskrifter för Högstrands naturreservat.

A Följande inskränkningar gäller i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken).

Det är förbjudet att

1. avverka skog, utföra skogsvårdande åtgärd samt upparbeta eller ta bort döda träd och vindfällan annat än enligt skötselplanen i syfte att restaurera eller förstärka naturvärdena
2. gräva, schakta, dika, dämna, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
3. anlägga mark- eller luftledning och uppföra byggnad, mast eller annan anläggning
4. framföra motordrivna fordon med undantag för uttransport av älg med fordon som inte ger mark- eller vegetationsskador
5. jaga annat än älg, rådjur, hare, mink, tjäder, orre och ripa
6. uppföra permanenta jaktpass samt röja för sikt- eller skjutgator. Jaktgränser, stigar till jaktpass e. dyl. får inte markeras permanent

7. bedriva jakt med fälla eller snara

Övrigt

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt.

B Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång (7 kap. 6 § miljöbalken):

1. Utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov.
2. Røjning, gallring, plockhuggning, uppsättning och underhåll av stängsel, bränning och övrig skötsel enligt skötselplanen.
3. Undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Inskränkningar i rätten att färdas och vistas inom reservatet liksom ordningen i övrigt (7 kap 30 § miljöbalken). Det är förbjudet att:

1. skada växande eller döda träd och buskar, gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar
2. framföra motordrivet fordon

D Motiv till föreskrifter, undantag mm

I **punkt A1** förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler. Skötselåtgärder där syftet är en restaurering eller förstärkning av naturvärdena föreskrivs i skötselplanen i mer påverkade skogsområden. Här är skogliga ingrepp en förutsättning för att uppnå målet med skyddet.

I **punkt A2-4** förbjuds sådan fysisk påverkan på mark och naturmiljö som uppenbart skulle skada områdets naturvärden med undantag av uttransport av älg med fordon som inte ger mark- eller vegetationsskador.

Punkt A5-7 reglerar vad som får jagas och hur jakten får ske. De vanligast jagade däggdjuren bedöms ha så goda stammar och vara så rörliga att ett skydd inom reservatet inte har någon praktisk betydelse. Minken bedöms som ett önskat främmande vilt och får därför jagas. Reservatet bedöms vara så litet att det saknar större betydelse för småvilt. Av det skälet kan jakt på de för lokalbefolkningen betydelsefulla arterna

tjäder, orre och ripa tillåtas. Övrig småviltjakt bör däremot inte vara tillåten med hänsyn till det generella värdet i att minimera jakten inom naturreservat. Markerade jaktpass liksom jaktfällor bedöms som störande inslag som inte hör hemma i reservat.

Punkterna B 1 – B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. I och med att information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet idag helt saknas är iordningställandet av ett minimum av sådana högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär, och är även ett krav som ställs på Natura 2000-objekt.

Punkterna C1 – C2 inskränker allmänhetens nyttjande av området. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får givetvis inte skadas. Förekomsten av guckusko och andra känsliga växter motiverar att föreskriften även omfattar andra växtgrupper. Bär- och svampplockning är givetvis tillåtet. Fordonstrafik skulle utgöra en allvarlig störning och medföra slitageskador.

Övrigt

Föreskrifter under A och C utgör inget hinder mot åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för normalt underhåll av vägar och ledningar/ledningsgator.

Ärendets handläggning

Högstrand kom att aktualiseras för skydd i och med att akut hot om avverkning förelåg vintern 2000/2001. Området inventerades översiktligt för att ytterligare definiera naturvärdena samt finna en lämplig avgränsning. Under 2001 förvärvade staten området.

Övrigt

Beslutet kan överklagas till regeringen, Miljö- och Samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 6 (formulär 6).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg.

I den slutliga handläggningen deltog även samordnare naturskyddsfunktionen Marit Ragnarsson, planarkitekt Hanna Kaplan, jurist Gunilla Garbergs, biträdande länsantikvarie Tommy Nyberg och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Ingrid Dahlberg

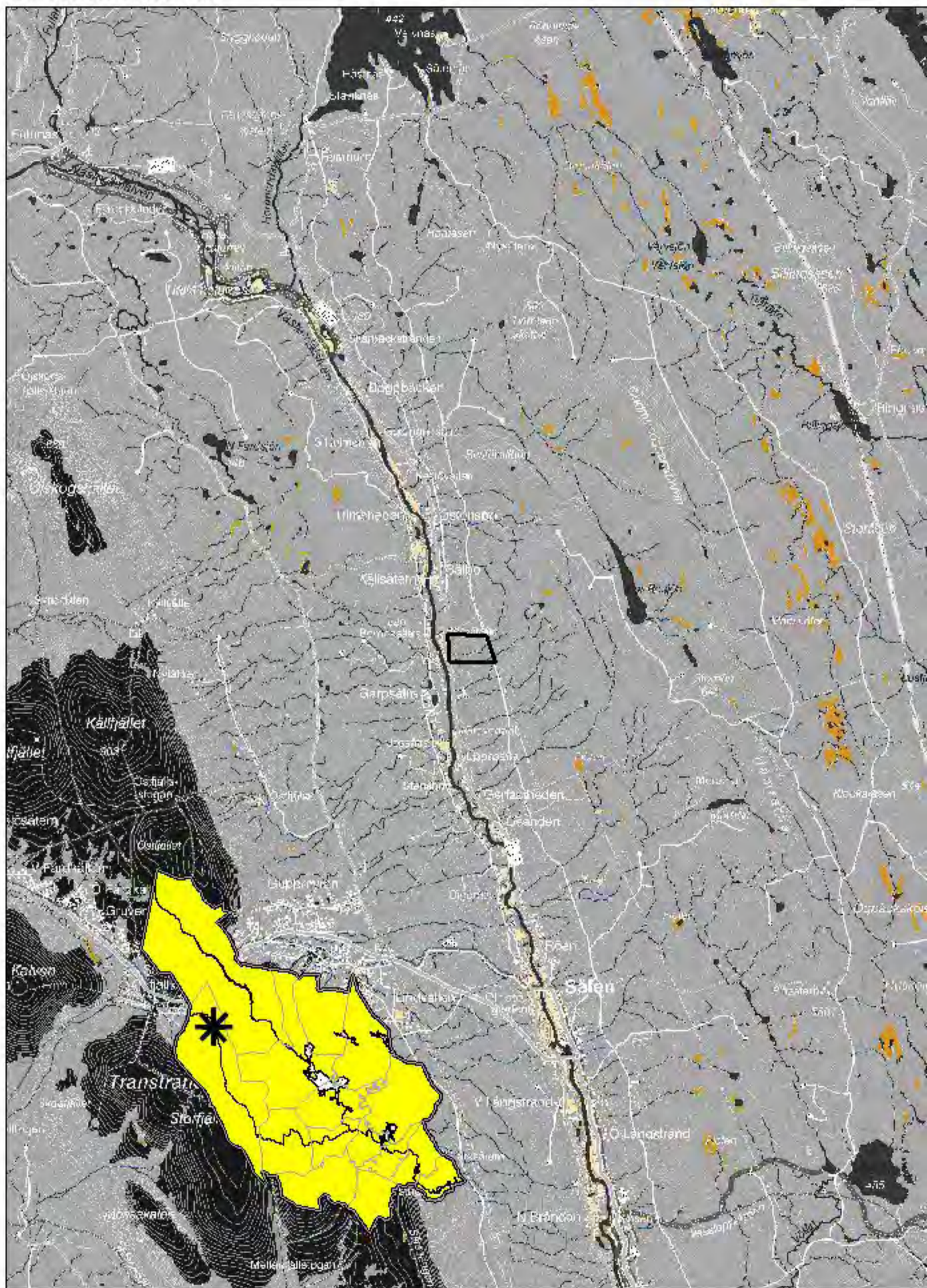
Lennart Bratt

Bilagor

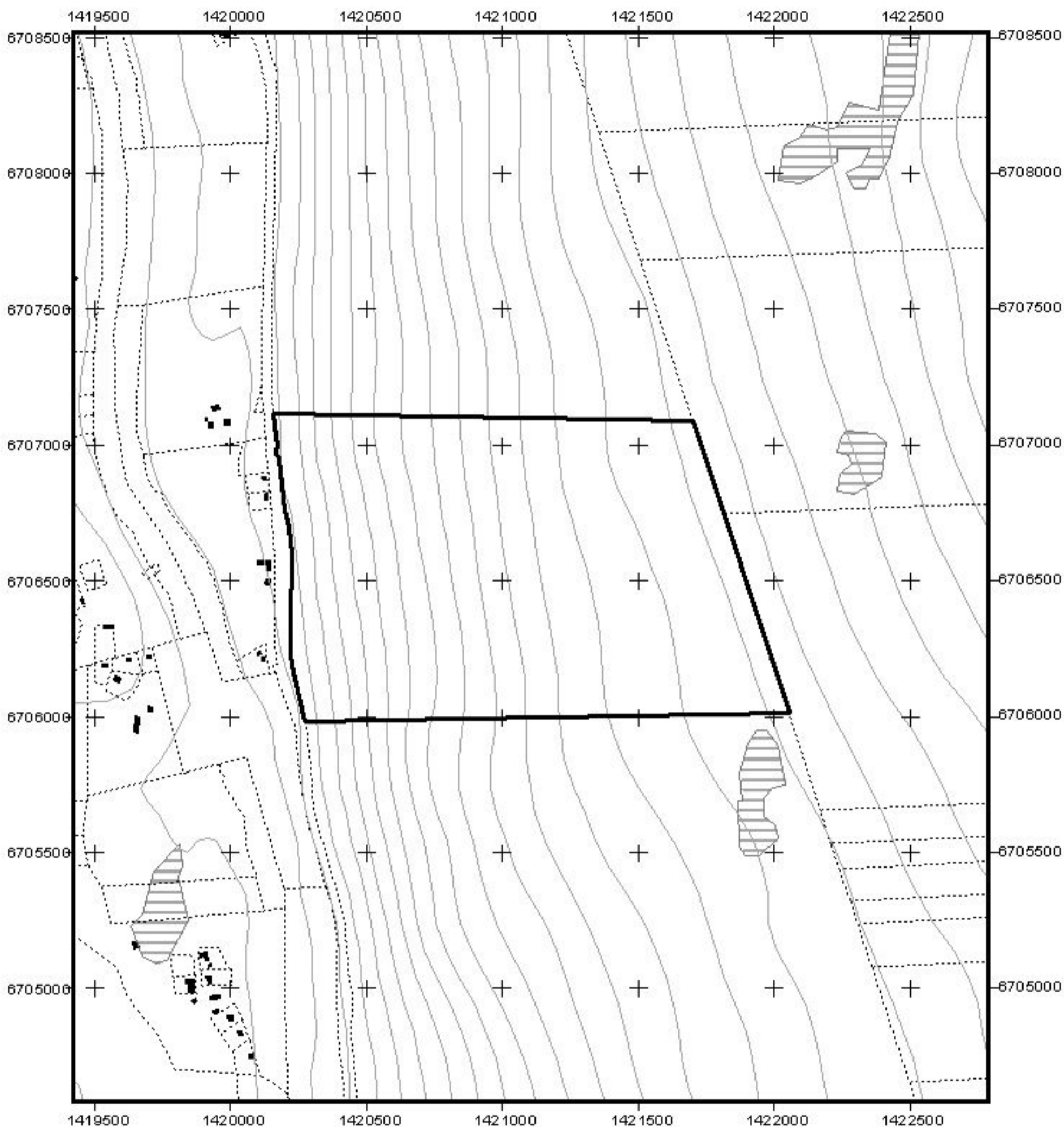
1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Bevarandeplan Natura 2000
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar, formulär 6

Högstrands naturreservat - översiktskarta Bilaga 1

Blå kartan 1:100 000

Högstrands naturreservat Beslutskarta

Koordinater angivna i rikets nät

Skala 1:10000

- Reservatsgräns
- Våtmarker
- Byggnader

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÖGSTRAND

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Se Bevarandeplan N2000, bilaga 4.

SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV NATUR- RESERVATET

Bevara biologisk mångfald

Bevara skogen och våtmarkerna i Högstrand inklusive områdets växt- och djurliv i naturlig utveckling samtidigt som möjligheterna till naturvårdande skogsbruksåtgärder och eventuell naturvårdsbränning inte inskränks.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Bibehålla möjligheterna till ett extensivt friluftsliv och naturupplevelser i ett botaniskt intressant skogsområde.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

De livsmiljöer och arter, enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG, som förekommer i Högstrand ska skyddas, se vidare Bevarandeplanen.

PRIORITERADE BEVARANDEVÄRDEN

Områdets biologiska mångfald och i synnerhet de av EU utpekade livsmiljöerna och arten guckusko är de prioriterade bevarandevärdena. Enklare åtgärder kan dock vidtas utan konflikt med dessa för att främja friluftslivets nyttjande av området.

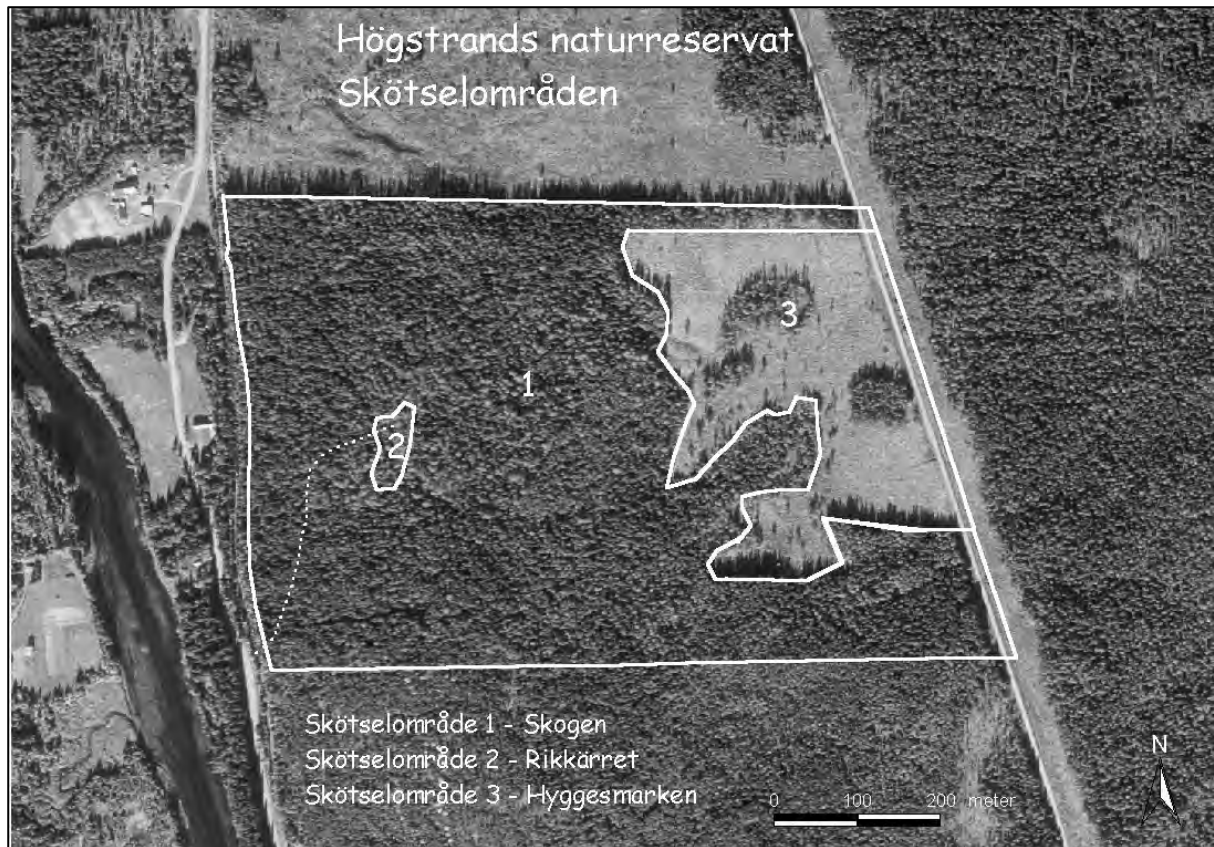
SKÖTSELOMRÅDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

Naturreservatet är indelat i skötselområden, se karta på nästa sida.

Skötselområde 1: Skog med fri utveckling

Beskrivning av typen

Barrskog, i huvudsak granskog, men i vissa torra partier dominerande tall. Smärre sumpskogspartier med björk och gran. Längs bäckar samt i stråk med rörligt marknära grundvatten örtrikt.

Skötselområdeskarta.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Trädskiktet ska vara varierat med ökande lövinslag. Andelen gamla och grova träd ska öka i takt med stigande medelålder. Lövandelen kommer på sikt vara betydande när skogen utsätts för naturliga störningar i form av insekts- eller svampangrepp, stormskador eller brand. Andelen död ved ska öka för att stabiliseras kring ett för naturskogen karakteristiskt värde.

Skötselmål och riktlinjer för skötseln:

Skogen skall lämnas för fri utveckling. Då den naturliga störningen i naturskog är brand kan bränning eller bränningsefterliknande åtgärder bli aktuella för att utveckla naturtypen, öka mängden död ved och höja lövandelen. Skogens karaktär och naturvärden medger dock att naturvärdena i stort sett bibehålls och utvecklas genom intern beståndsdynamik.

Gällande räddningslag ska tills vidare i princip följas. I syfte att förbereda släckningsinsatser och släckningsmetoder på ett från naturvårdssynpunkt önskvärt sätt, skall en släcknings- och bränningsplan upprättas av naturvårdsförvaltaren i samråd med det lokala brandförsvaret. Målet med planen ska vara att bestämma metoder för släckning allt efter brandens läge, intensitet och storlek samt tillgänglig utrustning. Planen ska även ge riktlinjer för framtida naturvårdsinriktad bränning och härvid ha sin grund i den generella policy för naturvårdsbränning i skyddade områden som är under utarbetande. Vid spontan brand ska så skonsamma metoder som möjligt användas vid släckning. Under säkra förhållanden, t ex där det kan förväntas att branden självdör mot naturliga brandgränser, ska viss avbränning och självsläckning tillåtas. Om brand uppstår ska givetvis det avbrända området lämnas för fri utveckling efter släckningen.

Skötselområde 2: Rikkärret

Beskrivning av typen

Rikkärret utgörs av en central tämligen trädlös del med gräsull som karaktärsart. Smärre källdrag rinner upp här och var. Mot kanterna ökar inslaget av senvuxen gran. Guckusko växer i området.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Den öppna kärrytan bibehålls. Guckuskons numerär är oförändrat eller ökar.

Skötselmål och riktlinjer för skötseln:

För att den öppna kärrytan ska fortbestå kan viss utglesning av trädsnittet behövas. Sannolikt är även visst slitage gynnsamt för att motverka igenväxning av rikkärnsvegetationen. Tidigare upphört skogsbyte är sannolikt orsaken till att igenväxning sker. Den uppföljning som sker av guckuskon bör bli vägledande för om, hur och i vilken omfattning åtgärder behöver vidtas för att gynna arten.

Sköseltyp 3: Hygge med våtmarkspartier

Beskrivning av typen

Området utgörs av ett nyupptaget hygge med kvarlämnade gammeltallar och grova sälgar samt "öar" av tallbevuxna rikkärr. Brudsporre växer ymnigt i rikkärren.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Återetablering av örtrik skog genom naturlig föryngring. Oförändrade våtmarker.

Skötselmål och riktlinjer för skötseln:

Om den naturliga föryngringen ger upphov till mycket täta bestånd kan viss luckhuggning samt gallring med syfte att gynna lövträd genomföras. Med mycket långa intervall kan vid behov de grova sälgarna friställas för att gynna den rika epifytlavfloran.

KULTURMILJÖER

Basvägen

Den gamla basvägen som går på skrå i slutningen med början i reservatets sydvästra hörn hålls synlig genom att nedfallna träd "lyfts åt sidan".

FRILUFTSLIV

Allmänt

Med ökat intresse för gammal skog och växter har Högstrand stora möjligheter att locka fler besökare i framtiden. Detta förutsätter att tillgängligheten utökas och informationen förbättras. Eftersom besökstrycket naturligt blir kanaliserat till markerade leder kommer slitaget vara begränsat till dessa. Ledskötseln är därför en viktig åtgärd.

Information

En broschyr om reservatets naturvärden och hur man tar sig dit ska utarbetas. Informationstavlur förfärdigas och placeras vid angöringspunkten vid parkeringen nedanför reservatet samt vid vägen ovanför reservatet där reservatsgränsen tangerar vägen.

Tillgänglighet - vägar och parkering

Det finns två vägar att nå reservatet, dels nedifrån från stora landsvägen, dels från den skogsbilväg som utgör reservatets övre, östra gräns. En enkel parkering bör anläggas vid landsvägen så nära den stig som leder upp i reservatet som möjligt. Den exakta placeringen av parkeringen får bestämmas i samråd med Vägverket eftersom trafiksäkerhetsfrågan är komplicerad.

Leder

I dagsläget finns en nätt och jämt följbar stig nedifrån den gamla järnvägsbanken vid reservatets sydvästra hörn. Denna leder längs basvägen upp till guckuskobeståndet. Stigen bör märkas upp och vid behov röjas. Intill guckuskobeståndet bör stigen spångas. Man bör vidare studera om det går att finna en stigsträckning i en slinga genom reservatet så att man slipper gå samma väg tillbaka och får se en större del av området.

Byggnader och andra anläggningar

Något behov av raststugor, toaletter, eldplatser, sopställ och liknande finns inte i dagsläget.

Utmärkning

Reservatet märks ut enligt standard.

JAKT

Nyttjanderätten till jakt efter klövvilt och småvilt är upplåten till de tidigare markägarna fram till 2006-06-30. Nytt avtal om jaktupplåtelse kommer att tecknas med jaktlaget i och med att nuvarande nyttjanderätt löper ut. Området ingår i Röens jaktlags jaktmark. Jakten är enligt föreskrifterna begränsad till älg, rådjur, räv, hare, mink, tjäder, orre och ripa. Inga fasta anläggningar får uppföras i reservatet. Älgdragare får användas under förutsättning att markskador inte uppkommer.

DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Kvalitetsmål för biologisk mångfald

Utförs av länsstyrelsen dels inom ramen för uppföljning av skyddad natur vilket omfattar ett urval reservat med olika naturtyper och dels som underlag för utvärdering av om syftet med varje enskilt reservat uppnås. I egenskap av Natura 2000-objekt kommer särskilda krav att ställas på uppföljning av arter och habitat enligt EU:s direktiv.

Skötselmål och utförd skötsel för biologisk mångfald

Utförs av förvaltaren (länsstyrelsen) om inget annat är överenskommet. Vid restaurering ska utförda åtgärder dokumenteras tillsammans med eventuella överenskommelser om framtida underhåll etc.

Åtgärder/anläggningar för friluftslivet

Länsstyrelsen kommer som förvaltare av naturreservatet fortlöpande att se till att informationstavlor, skyltar, leder mm är i gott skick. Besiktningar dokumenteras.

Övriga förvaltningsåtgärder

Dokumenteras och journalförs.

Skötselkostnader

Dokumenteras av länsstyrelsen. Om extern intressent ansvarar för skötseln ska årlig rapportering ske till länsstyrelsen.

SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Finans
Parkeringsplats, infotavla, broschyr, vägvisning och ledmarkering	2006		Lst	Vårdanslag
Skötselåtgärder	Löpande	Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av skötsel	Löpande	Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Löpande	Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	Enligt program för uppföljning av skyddad natur	-----	Lst	-----

REGISTERUPPGIFTER

NATURVÅRDSREGISTRET

Objektbenämning: Naturreservatet Högstrand

Beslutsdatum :

Lagrum: MB 7 kap 4§

Beslutets innebörd: Nytt naturreservat

Aktbeteckning: Dnr. 511-495-2001

Kommuner: 2023 Malung

Koordinater

X-koordinat: 6792200

Y-koordinat: 1361300

Kartblad: 14D8c

Area som beslutet avser (ha)

Totalt: 46

Därav land: 46

Objektets area

Totalt: -46

Därav land: -46

Naturvårdsförvaltare : Länsstyrelsen

Motiv : Skogliga, botaniska

Skötselplan : Fastställd

Skyddsbestämmelser produktiv skogsmark, area (ha)

	Totalt	Begränsat	Inget speciellt
Barrskog	45		
Blandskog	0,6		
Lövskog			

Naturtyper, area (ha)

Myr	0,3
Barrskog	45,2
Blandskog	0,6
Lövskog	
Bokskog	
Skoglös äng	
Skoglös hed	
Alvarmark	
Substratdominerad mark	
Åkermark	
Betesmark	
Övrigt (anges)	
	46,1

NATURA 2000

Områdeskod : -SE0620279

Områdesnamn : Högstrand

Tidpunkt då området föreslogs som/till

SCI : 2002-10

SPA :

Områdets centrum

Longitud :

Latitud :

Områdets areal (ha): 46,1

Områdets längd (km): -

Områdets höjd över havet (m)

Lägsta : 370

Högsta : 500

Medel : 450

Biogeografisk region : Boreal

Habitat

Kod	Namn	Omfattar	Represen- tativitet	Relativ omfattning	Bevarande status	Globalt värde
9010	Västlig taiga	51	A	C	A	C
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	13	A	C	A	C
9080	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	3	A	C	A	C
91D0	Skogbevuxen myr	1	A	C	A	C
7230	Rikkärr	1	A	C	A	C

Arter beskrivna i habitat och fågeldirektiven

Kod	Namn	Population	Bevarande- tillstånd	Isolering	Globalt värde
1902	Cypridium calceolus	C	B	C	C